

Kultúra prehistorického obdobia

PRAVEK

PALEOLIT

- ✘ Ľudia žili v jaskyniach, živili sa lovom a zberom, uctievali symbol plodnosti (matriarchát), uctievali prírodu (animizmus) a zvieratá.
- ✘ Jaskynné maľby
- ✘ Sošky

Z akých zdrojov používali materiál na tvorbu malieb?

1. JESKYNNÍ MALBY (otisky rukou, makarónské kresby, témata lovu, lidské postavy)
- malby byly velmi stylizované a bez kompozic, používaly se barvy z přírodních zdrojů + pojídla z vody, tuku, krve či moči

Z akých materiálov vytvárali sošky? Čo najčastejšie vytvárali? (žena, zvieratá)

- z této doby pocházejí tzv. Pravěké Venuše se zvýrazněnými mateřskými znaky
- nejčastěji se jako materiálů používalo dřevo, nepálená hlína, kámen, kosti ...

MENTONSKÁ VENUŠA

Najznámejšia z daného obdobia.

Prečo ľudia vytvárali takéto sošky?

Žena opěvovaná v mladší době kamenné musela být [schopná rodička](#), která uměla dítěti poskytnout všechnu potřebnou péči. A to nebylo málo, obzvláště v době, kdy nebylo jasné, jestli zítra bude něco k jídlu, zda se neobjeví neznámí lovci a ženu neunesou, jestli jí nesežere medvěd, neuštke nehad, nezmizí jí mléko. Pravěcí lidé se den co den potýkali s různými démony, s neživými a s nemrtvými. Potkávali je venku v nebezpečném lese i doma, v jeskyni nebo ve stanu. Není divu, že potřebovali silná zaklínadla, amulety a jiné ochranné prostředky.

Zámek na dveře existoval pouze v mysli Boží a démony nezastaví ani dveře ani zámky. Procházejí čímkoliv se jim zachce. A tak jednu chytrou hlavu napadlo, že jediná možnost jak ženu chránit, je mít jí stále s sebou. To ale také nejde. Při lovu vyrušuje, pořád o něčem mluví, pořád se na něco vyptává a před rozrušeným medvědem utíká nebezpečně pomalu.

A tak někdo vyrobil ženu přenosnou, menší než je v reálu a samozřejmě také lehčí, aby se mohla nosit kamkoliv s sebou. Hlavně mlčící! Přenosný model vše vyřešil a žena byla pod neustálou ochranou. Ve dne při lovu se zastrčila do kapsy, v noci se model zastrčil pod kožešinu. Lid z paleolitu začal vyřezávat ochranné modely a sošky - ze dřeva, z kosti, z čehokoliv, co šlo dobře zpracovat nástroji, které byly v té době po ruce. Jenže vyřezat sochu, model ženy by neuměl každý ani dnes. A tak nezbylo nic jiného, než zajít za sousedem, který byl ve vyřezávání zručný a poprosit ho aby vymodeloval či vyřezal amulet ideální ženy. Univerzální model, aby bylo poznat, že je to ženská, jak má být. U mne, schopného lovce, žena nouzi netrpí a má všeho dostatek. Pod vlivem básnické licence mohl umělec i trochu nadsadit. A postupně vznikly malé sošky žen, idolů, Venuší, Matek chráněných i Matek ochraňujících. Ale třeba to bylo úplně jinak...

NÁSTENNÉ MALBY

Altamira – Španielsko

■ Lascaux – Francúzsko

NEOLIT

- ✘ Dochádza k zmene spôsobu života od lovu a zberu k poľnohospodárstvu a chovu dobytku, prestávajú sa maľovať nástenné maľby.
- ✘ Ľudia si začali budovať obydlia, sťahovali sa do nížin, prestávali uctievať zvieratá a začali uctievať prírodné vplyvy (slnko, dážď).
- ✘ Kult mŕtvych – Manizmus – vznikajú pohrebné rituály
- ✘ Rozvoj remesiel – keramika, tesárstvo
- ✘ Sošky bez výrazných ženských rysov

Menhiry zrejme tesne súviseli s pochovávaním, neboli však náhrobníkmi v pravom zmysle. Mali azda určitý zobrazujúci význam, neboli to však spodobnenia ľudských postáv, lež skôr symbolické znaky, ktoré celkom jednoznačne vyjadrovali iba jednu charakteristickú vlastnosť človeka – vzpriamené držanie tela, ktorým sa odlišuje od zvierat.

Menhiry by patrili medzi [plastiky](#), ale pevne vztýčený kameň je aj základom stavebného umenia. Nie náhodou sú menhíry blízke [dolmenom](#), v ktorých sa ešte jasnejšie prejavujú základy [architektúry](#).

Podľa [etnológie](#) je menhir [sídlom duší zomrelých](#), ktorí sú pochovaní v [megalitických hroboch](#).

VIERA V POSMRTNÝ ŽIVOT

- ✘ Obdobie neolitu delíme podľa typu zdobenia keramiky:
- ✘ Lineárna keramika – lineárne vzory
- ✘ Vypichovaná keramika – keramika vpichov do hlíny.
- ✘ Mŕtvych ukladali do hrobov spolu s keramikou.

Vid' poznámky.

Ako si predstavujete pravekú hudbu? Vieme ju dnes k niečomu prirovnať?